

Vergaderjaar 2023–2024

31 865

Verbetering verantwoording en begroting

Nr. 252

BRIEF VAN DE MINISTERS VAN SOCIALE ZAKEN EN WERKGELEGENHEID EN VOOR PRIMAIR EN VOORTGEZET ONDERWIJS

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 14 mei 2024

Met interesse hebben wij kennisgenomen van de vragen van de vaste commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid naar aanleiding van de evaluatie Beleidskeuzes Uitgelegd, welke op 17 juli 2023 door de Minister van Financiën naar de Kamer is gestuurd¹. De vragen werden ingezonden op 25 januari 2024 met kenmerk 2024Z01109/2024D02622. Middels deze brief geven wij antwoord op de gestelde vragen.

Vraag 1

In hoeverre ziet u mogelijkheden om in beleidsbrieven (incl. kaders) nadrukkelijker dan tot nog toe het geval is aandacht te besteden aan het inzichtelijk maken van de gemaakte afwegingen die tot de beleidskeuze hebben geleid, inclusief gewogen alternatieve beleidsinstrumenten en dilemma's?

Antwoord 1

Het inzichtelijk maken van gemaakte afwegingen en gewogen alternatieve beleidsinstrumenten is geïntegreerd in het Beleidskompas. Wij zien de lancering van het Beleidskompas dan ook als kans om in beleidsbrieven meer aandacht te besteden aan deze elementen. Een dergelijke beschouwing kan ook een manier zijn om doeltreffendheid en doelmatigheid toe te lichten in het kader Beleidskeuzes uitgelegd, hoewel dit geen verplicht onderdeel is van het kader.

Tevens wordt met de openbaarmaking van onderliggende beslisnota's bij Kamerbrieven sinds 2021 beoogd om meer inzage te geven in de totstandkoming van beleid. Daarmee worden gemaakte afwegingen die ten grondslag liggen aan beleid nog beter inzichtelijk. In een beslisnota staat voor de bewindspersoon uiteengezet welke opties, alternatieven, risico's, voor/nadelen, dilemma's, gevolgen, (on)wenselijkheden en andere

¹ Kamerstuk 31 865, nr. 231

aspecten van beleidskeuzes er zijn, en waarom een bepaalde richting wordt geadviseerd ten opzichte van andere opties.

Deze afwegingen maken wij eveneens in Kamerbrieven inzichtelijk, ook als de werkwijze Beleidskeuzes uitgelegd niet toegepast hoeft te worden. Een goed voorbeeld hiervan is de NOW².

Vraag 2

Welke mogelijkheden ziet u om meer aandacht te besteden aan eventuele neveneffecten en risico's van voorgesteld beleid en de beheersing daarvan?

Antwoord 2

Het in kaart brengen van neveneffecten en risico's van voorgesteld beleid, evenals de beheersing daarvan, maakt onderdeel uit van het Beleidskompas. Het doorlopen van het Beleidskompas bij de beleidsvoorbereiding kan als hulpmiddel dienen om deze aspecten nadrukkelijker te benoemen in de kaders Beleidskeuzes uitgelegd. Wanneer mogelijk en relevant beogen we dit te doen. Echter, om misbruik en oneigenlijk gebruik niet in de hand te werken is het niet altijd mogelijk alle risico's van voorgesteld beleid openbaar te maken.

Vraag 3

In hoeverre ziet u ruimte om de Kamer eerder in het beleidsproces te betrekken en de kaders «Beleidskeuzes uitgelegd» eerder toe te sturen, ook als de beleidsvoorstellen nog niet volledig uitgewerkt zijn?

Antwoord 3

De werkwijze Beleidskeuzes uitgelegd³ biedt deze ruimte; als er met een voorlopig voorstel al budgettaire besluitvorming gemeoid is, is de richtlijn om het kader Beleidskeuzes Uitgelegd op te nemen in de Kamerbrief. Als het kader op dat moment nog niet volledig ingevuld kan worden, kan worden aangegeven dat nadere uitwerking op een later moment in een vervolgbrief volgt. Als er nog geen budgettaire besluitvorming nodig is, dan is het uitgangspunt om het kader niet in de Kamerbrief op te nemen en te verwijzen naar de vervolgbrief waarin het kader zal worden opgenomen. Ook Hoofdlijnenbrieven, Impactanalyses en Bouwstenenoverzichten zijn voorbeelden van manieren waarop de Kamer zo vroeg mogelijk in het beleidsproces wordt betrokken. Voor alle beleidsvoorstellen geldt dat de Kamer de mogelijkheid heeft om via een technische briefing van ambtenaren toelichting te krijgen op deze voorstellen.

Vraag 4

Kunt u een geactualiseerd overzicht geven van de naleving van de werkwijze Beleidskeuzes uitgelegd door uw ministerie?

Antwoord 4

In het Financieel Jaarverslag Rijk 2023 zal een actueel overzicht worden gegeven van de naleving van de werkwijze Beleidskeuzes uitgelegd door de verschillende departementen. SZW heeft in de periode van januari tot en met november 2023 bij vier⁴ van de zes relevante brieven de werkwijze Beleidskeuzes uitgelegd gevolgd. De twee gevallen waarbij de werkwijze niet correct is toegepast betreffen het wetsvoorstel Energietoeslag⁵ en de

² Kamerstuk 35 420, nr. 243

³ Kamerstuk 31 865, nr. 198

⁴ De werkwijze Beleidskeuzes uitgelegd is correct toegepast bij Kamerstuk 34 352, nr. 300, Kamerstuk 26 448, nr. 729, Kamerstuk 36 431, nr. 3 en Kamerstuk 29 544, nr. 1208.

⁵ Kamerstuk 26 448, nr. 728

Kamerbrief alleenverdienende huishoudens⁶. Bij het wetsvoorstel Energietoeslag geldt dat de onderdelen uit de werkwijze wel zijn opgenomen in de memorie van toelichting, echter niet onder de herkenbare kopjes zoals voorgeschreven in de werkwijze. Bij de Kamerbrief alleenverdienende huishoudens ontbrak het kader als gevolg van de snelle totstandkoming. Wij zetten ons in 2024 in om de toepassing van de werkwijze binnen SZW verder te verbeteren zodat de werkwijze in alle gevallen wordt nageleefd.

De Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
C.E.G. van Gennip

De Minister voor Armoedebeleid, Participatie en Pensioenen,
C.J. Schouten

⁶ Kamerstuk 36 389, nr. 3